

Dokument ze zasedání

B9-0116/2023

8.2.2023

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázek k ústnímu zodpovězení B9-0000/2023 a B9-0000/2023

v souladu s čl. 136 odst. 5 jednacího řádu

o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění (2022/2840(RSP))

Guido Reil, Dominique Bilde, Elena Lizzi, Stefania Zambelli
za skupinu ID

Margarita de la Pisa Carrión, Anna Zalewska, Elżbieta Rafalska, Ádám Kósa, Enikő Gyóri

B9-0116/2023

Usnesení Evropského parlamentu o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění (2022/2840(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii,
 - s ohledem na článek 156 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
 - s ohledem na pracovní dokument Bulharska, Dánska, Estonska, Finska, Irsko, Litvy, Lotyšska, Malty, Nizozemska, Rakouska a Švédska předložený před konáním sociálního summitu v Portu v květnu 2021,
 - s ohledem na doporučení Rady ze dne 24. června 1992 o společných kritériích, pokud jde o dostatečné prostředky a sociální pomoc v systémech sociální ochrany¹,
 - s ohledem na doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění²,
 - s ohledem na návrh Komise ze dne 28. září 2022 na doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění (COM(2022)0490),
 - s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 25/2021 ze dne 8. prosince 2021 nazvanou „Podpora z ESF na boj proti dlouhodobě nezaměstnanosti: opatření musí být cílenější, lépe přizpůsobená a monitorovaná“³,
 - s ohledem na otázky předložené Radě a Komisi týkající se přiměřeného minimálního příjmu zajišťujícího aktivní začlenění (O-000050/2022 – B9-0000/2023 a O-000051/2022 – B9-0000/2023),
 - s ohledem na čl. 136 odst. 5 a čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
 - s ohledem na návrh usnesení Výboru pro zaměstnanost a sociální věci,
- A. vzhledem k tomu, že v roce 2021 bylo v EU 95,4 milionu lidí ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením⁴;
- B. vzhledem k tomu, že mezi osoby nejvíce postižené nebo ohrožené chudobou patří matky samoživitelky, starší lidé, osoby se zdravotním postižením, s nízkou úrovní vzdělání, dlouhodobě nemocní nebo chronicky nemocní, lidé, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní nebo byli dlouho nepřítomní na trhu práce, a migranti; vzhledem k tomu,

¹ Úř. věst. L 245, 26.8.1992, s. 46.

² Úř. věst. C 41, 3.2.2023, s. 1.

³ <https://www.eca.europa.eu/cs/Pages/DocItem.aspx?did=60158>.

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211015-1>.

že v roce 2021 bylo 16 % evropských důchodců ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením;

- C. vzhledem k tomu, že v roce 2020 nebylo přibližně 36 milionů občanů EU, což představuje přibližně 8 % obyvatelstva, schopno dostatečně vytápět své domovy; vzhledem k tomu, že v témže roce mělo nedoplatky za veřejné služby přibližně 6 % obyvatel EU; vzhledem k tomu, že v roce 2018 nejchudší evropské domácnosti (tj. 10 % domácností s nejnižšími příjmy) vynaložily 8,3 % svých výdajů na energie⁵;
- D. vzhledem k tomu, že energetická krize a (zelená) inflace, které byly způsobeny a podpořeny politikou a právními předpisy EU v oblasti klimatu a politikou nízkých úroků Evropské centrální banky a které se ještě zhoršily v důsledku ruské agrese vůči Ukrajině, zvýší počet občanů a domácností postižených nejistotou a chudobou;
- E. vzhledem k tomu, že balíček Fit for 55 uvrhne miliony Evropanů do energetické chudoby; vzhledem k tomu, že rozšíření systému EU pro obchodování s emisemi na budovy a dopravu znevýhodní domácnosti s nízkými příjmy, které si nemohou dovolit investovat do nákladných energeticky úsporných renovací a zařízení v rámci systémů energie z obnovitelných zdrojů; vzhledem k tomu, že tato politika pravděpodobně nejvíce zasáhne domácnosti s nízkými příjmy, což zhorší jejich již tak nejistou situaci;
- F. vzhledem k tomu, že lidé bez práce jsou více ohroženi chudobou; vzhledem k tomu, že poskytování kvalitních pracovních míst je nejlepším způsobem, jak vymanit lidi z chudoby; vzhledem k tomu, že v tomto ohledu je pro (opětovné) začlenění lidí na trh práce zásadní na míru šitá odborná příprava a (re)kvalifikace;
- G. vzhledem k tomu, že opatření omezující volný pohyb osob přijatá v reakci na pandemii COVID-19 prohloubila problém dlouhodobé nezaměstnanosti v EU; vzhledem k tomu, že podle zvláštní zprávy Evropského účetního dvora č. 25/2021 se opatření financovaná z Evropského sociálního fondu (ESF) ne vždy zaměřovala na dlouhodobě nezaměstnané, a tudíž ne vždy řešila jejich specifické potřeby;
- H. vzhledem k tomu, že systémy minimálního příjmu (MIS) jsou dávky a služby, které společně představují záchrannou síť pro zaměstnané a i nezaměstnané osoby, které nemají dostatečné finanční zdroje k zajištění minimální životní úrovně pro sebe a závislé osoby⁶;
- I. zatímco podle článku 156 SFEU spadá poskytování a řízení systémů sociálního zabezpečení do pravomoci členských států, které EU koordinuje, ale neharmonizuje; vzhledem k tomu, že úroveň sociálních služeb, ekonomická kapacita a zavedené systémy sociálního zabezpečení se v jednotlivých členských státech značně liší; vzhledem k tomu, že vnitrostátní záchranné sociální sítě jsou velmi odlišné, a tudíž neporovnatelné;
- J. vzhledem k tomu, že zaručené systémy MIS existují ve všech členských státech jako

⁵ Publikace typu „Briefing“ – „Energetická chudoba v EU“, Evropský parlament, Generální ředitelství pro parlamentní výzkumné služby, 4. července 2022.

⁶ <https://www.caritas.eu/minimum-income-schemes-to-ensure-dignity-for-all>.

programy podpory příjmu, pokud jsou vyčerpány ostatní možnosti, jejichž cílem je chránit domácnosti s nízkými příjmy před chudobou; vzhledem k tomu, že podoba těchto systémů se liší v závislosti na přístupu jednotlivých členských států k sociální ochraně; vzhledem k tomu, že různé systémy MIS v Evropě lze obecně rozdělit do pěti typů⁷;

- K. vzhledem k tomu, že odhady nevyužívání podpory minimálního příjmu se obvykle pohybují mezi 30 % a 50 % způsobilého obyvatelstva, což lze vysvětlit faktory, jako je nedostatek informací a složitost přístupu⁸;
- L. vzhledem k tomu, že někteří lidé jsou schopni a k dispozici pro (opětovný) vstup na trh práce, zatímco jiní nejsou (okamžitě) schopni pracovat, například lidé s těžkým zdravotním postižením nebo zdravotními problémy⁹;
- 1. bere na vědomí doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění; uznává, že vhodné systémy MIS zřízené členskými státy mohou přispět ke snížení chudoby; potvrzuje, že sociální politika by přesto měla být ve výlučné pravomoci členských států;
- 2. zdůrazňuje, že chudobu a riziko chudoby lze snížit pouze prostřednictvím takových opatření členských států, která podporují stabilní a kvalitní zaměstnanost, k čemuž jsou zapotřebí politiky zaměřené na stabilní hospodářský růst a investice;
- 3. domnívá se, že je nezbytné, aby byly systémy MIS dobře navrženy, aby se zajistilo, že nebudou odrazovat od práce nebo že neuvrhnou lidi do bludného kruhu závislosti na sociálních dávkách a neuvězní je v chudobě; je toho názoru, že příjem z legální práce (i na úrovni minimální mzdy) musí být vždy vyšší než částka poskytovaná prostřednictvím podpory minimálního příjmu, aby se zajistilo, že nebude odrazovat od nástupu do práce a nebude motivovat k nelegální práci;
- 4. zdůrazňuje, že systémy MIS by měly být považovány za dočasnou formu podpory a koncipovány jako cesta k nalezení zaměstnání, a proto by je měly doprovázet aktivní politiky (opětovného) začlenění na trh práce;
- 5. zdůrazňuje, že systémy MIS jsou financovány na celostátní nebo nižší než celostátní úrovni a jsou dány celostátními nebo regionálními podmínkami; zdůrazňuje, že členské státy jsou oprávněny stanovit a formulovat kritéria způsobilosti a ukládat podmínky, jako je například odebrání nároku na dávky v nezaměstnanosti příjemcům nebo nutnost absolvovat povinné vzdělávání, vykonávat veřejné práce nebo přijmout nabídku zaměstnání;
- 6. zdůrazňuje, že politická rozhodnutí o systémech MIS se v členských státech přijímají na

⁷ Pracovní dokument – „Guaranteed Minimum Income Schemes in Europe: Landscape and Design“ (Systémy zaručeného minimálního příjmu v Evropě: koncepce a návrh) (WP/21/179), Mezinárodní měnový fond, oddělení fiskálních záležitostí, červenec 2021.

⁸ Návrh doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění, který předložila Komise dne 28. září 2022 (COM(2022)0490).

⁹ Návrh doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění, který předložila Komise dne 28. září 2022 (COM(2022)0490).

celostátní, regionální, nebo dokonce místní úrovni a někdy zahrnují i kombinaci těchto správních úrovní; zdůrazňuje, že provádění systémů MIS na nižších úrovních správy může přispět k cílenějšímu a účinnějšímu přístupu vzhledem k tomu, že potřeby domácností se v jednotlivých regionech členských států liší;

7. konstatuje, že v mnoha členských státech je složení domácnosti zásadním hlediskem pro stanovení výše podpory, a v těchto zemích se proto uplatňuje průzkum majetkových poměrů domácností;
8. je toho názoru, že při výpočtu částky poskytnuté prostřednictvím systémů MIS by měly být zohledněny věcné dávky, aby se zajistilo, že celková částka nebude příliš vysoká, ale bude odrážet skutečné potřeby;
9. je přesvědčen, že kritéria přístupu k systémům MIS by měla být jasná a soudržná, a vyzývá členské státy, aby zjednodušily příslušné správní postupy; považuje za důležité, aby příslušné úřady, střediska a orgány veřejné správy poskytly potenciálním příjemcům veškeré potřebné informace a pomohly jim při podávání žádostí o podporu příjmu; vyzývá členské státy, aby zpřístupnily digitální i nedigitální nástroje na pomoc potenciálním příjemcům;
10. vybízí členské státy, aby pravidelně vyhodnocovaly své systémy MIS a v případě potřeby je aktualizovaly tak, aby odrážely životní náklady na místní, regionální a celostátní úrovni;
11. zdůrazňuje, že systémy MIS jsou financovány daňovými poplatníky, a proto by měly být využívány transparentně; vybízí členské státy, aby pečlivě sledovaly přiměřenost i účinnost svých systémů MIS v boji proti chudobě; v této souvislosti zdůrazňuje význam dobré koordinace a výměny informací mezi příslušnými vnitrostátními orgány a agenturami v oblasti sociální ochrany a začlenění na trh práce;
12. je toho názoru, že podpora kvalitních pracovních míst a jejich udržení vyžaduje aktivní politiky na trhu práce zahrnující celoživotní učení a individuální podporu a poradenství; vyzývá členské státy, aby tato opatření přizpůsobily na míru individuálním potřebám a situaci příjemců podpory minimálního příjmu; vyzývá členské státy, aby v období let 2021–2027 využívaly ESF+ spolu s individualizovaným přístupem k pomoci dlouhodobě nezaměstnaným;
13. vybízí členské státy, aby investovaly do veřejné péče o děti, a umožnily tak ženám zapojit se do trhu práce;
14. konstatuje, že v některých členských státech jsou systémy MIS financovány také z příspěvků zaměstnavatelů a zaměstnanců; v této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité zachovat jak tyto vnitrostátní přístupy k systémům MIS, tak konkurenceschopnost firem a podniků;
15. domnívá se, že je nezbytné pečlivě sledovat fiskální náklady na systémy MIS; je přesvědčen, že nárok na podporu minimálního příjmu by mohl být omezen, jakmile se příjemce účastní takového programu po určitou dobu nebo obdrží určitou částku podpory;

16. je znepokojen dramaticky rostoucím počtem migrantů a uprchlíků, kteří jsou příjemci v rámci systémů MIS v mnoha členských státech, což je jev, který byl způsoben a podpořen neúspěšnými migračními politikami; domnívá se, že systémy MIS by mohly být jedním z faktorů podněcujících hromadné přistěhovalectví; obává se, že tato rostoucí finanční zátěž podkope systémy sociální ochrany jednotlivých členských států;
17. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.